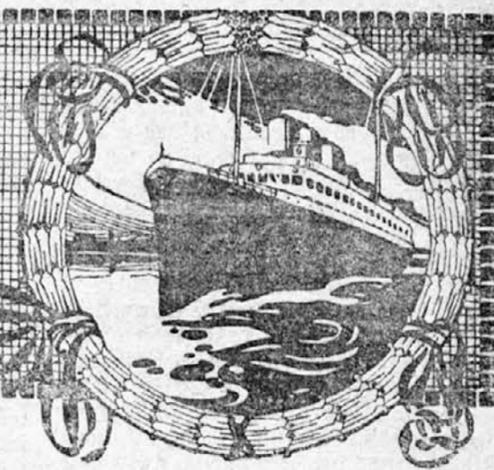

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, obrt, industrijo ter narodno in politično gospodarstvo sploh.

Izhaja vsaki petek, ali če je ta dan praznik, dan preje popoldne z datumom prihodnje sobote. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I (pri trgovskem društvu Merkur). — Naslov za dopise: Trgovski list, Ljubljana, Gradišče št. 17/I. — Naročnina znaša do konca t. l. K 30 in je plačljiva vnaprej. — Posamezna številka stane K 1:60. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis član-kov je dovoljen le z navedbo vira. — Plača in teži se v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. Štev. rač. pri ček. uradu 11953. Lastnik in izdajatelj Konzorcij Tig. lista. — Odgovorni urednik Franjo Zebal, Ljubljana - Dol. c.

III. letnik.

V Ljubljani, 13. novembra 1920.

15. številka.

P. n. naročnikom!

Predležča številka se je radi nastalih ovir nekoliko zakasnila. Morda da tudi še prihodnja številka ne bode zamogla iziti običajnega dne. To naj nam blagovolijo p. n. naročniki oprostiti. V nadalje se bode skrbelo, da bode »Trgovski list« zopet redno izhajal.

P. n. naročnikom in dopisnikom!

Naročnike in dopisnike opozarjamo, da se nahaja uredništvo in upravnništvo »Trgovskega lista« ednole v Ljubljani, Gradišče št. 17/I in naj se vsi dopisi, reklamacije itd., določijo izključno na ta naslov.

Samospoznanje.

V zadnji dobi so v nekem hrvaškem gospodarskem časopisu napisali stavek, da naj bo že enkrat konec neproduktivnega hrvaškega in slovenskega kritizma, ampak naj merodajni posamezniki in strokovne organizacije industrije, trgovine in obrta nastopajo napram pokrajinskim vladam, osrednji vladi ter napram narodnemu predstavništvu s primernimi konkretnimi predlogi; naj se ne ruši venomer, ampak naj se po dveh letih ujedinjenja začne zidati. Pridružujemo se v polni meri temu odkritosrčnemu spoznanju in se hočemo pozabaviti z njim, predvsem, v kolikor se Slovencev tiče.

Nismo mi v tej stvari edini krivci. Sam predsednik čehoslovaške republike Masaryk je pred kratkim javno ugotovil, da se je čehoslovaški narod v mnogoletnem boju z avstrijskim sistemom moral zadovoljiti vedno in vedno z pasivno vlogo, ter da je ta duh negacije in obstrukcionizma žalibog preveč prešel vsem narodnim predstaviteljem v meso in kri, vsled česar tudi sedaj v republikanski dobi Čehi ne morejo v primeri z drugimi narodi razvijati one produktivne državne delavnosti, ki bi bila pri današnjem kaotičnem in tako brzem razvoju stvari nujno potrebna. Ta očitek seveda velja v tem večji meri tudi glede nas. V stari Avstriji slovenski del jugoslovenskega naroda v važnejših odločitvah glede gospodarske politike, bodisi industrijske, trgovske, prometne ali finančne, lahko rečemo, sploh ni prišel v poštev. Bili smo navajeni, da je Dunaj za nas mislil in odločal. Res je, da smo bili v teh stvareh stavljeni pred faktorje moči, ki bi jih v nobenem primeru ne mogli premagati, in nočemo ničesar očitati onim našim ljudem, ki so sodelovali na Dunaju pri različnih ekonomskih vprašanjih kot parlamentarci ali kot strokovni uradniki v ministrstvih. Slednji so bili vsled svoje narodne pripadnosti itak večinoma zapostavljeni, ter so izvrševali po največ podrejene posle, ker so bila vsa važnejša mesta, ki so bila spojena z večjo odgovornostjo in opremljena z

velikimi pooblastili, itak namenoma zasledena od tujerodcev. Naši parlamentarci pa tudi vsied žalostnih slovenskih političnih razmer niso nikdar nastopali sklenjeno, ampak so se pač po svoji strankarski pripadnosti naslanjali na velike parlamentarne skupine, v katerih niso mogli igrati večje vloge. V tem ozkem obzorju smo negovali ednole neizprosni, ali mnogokrat tudi omejen kritizem, ki je vedno bolj dozoreval in nam obenem sesal one energije in ubijal one talente, ki so potrebni za ustvarjanje. Na prstih ene roke lahko seštejemo naše zastopnike industrije in trgovine, ki so sodelovali v strokovnih sosvetih raznih ministrstev, v carinskem sosvetu, v državnem železniškem svetu in drugod. Vse to živo življenje kompliciranega državnega mehanizma nam je ostalo več ali manj nepoznano.

Treba je tudi pomisliti, da so bile vse naše pomembne industrije organizirane v velikih strokovnih organizacijah na Dunaju ter so bile orientirane predvsem z dunajskega stališča. Ta podjetja, ki so po večini v nemških rokah, pa v sedanji revolucijski prehodni dobi še nimajo pravega interesa in tudi ne še dovolj upliva, da bi bolj delavno posegla v državno življenje, posebno dokler vprašanje državljske pripadnosti njihovih lastnikov, oziroma vprašanje nacionalizacije še ni končno veljavno rešeno.

Tak je bil položaj ob prelomu stare Avstrije. S skoro naivnim optimizmom smo takrat vstopili v novo življenje, in redki so bili tisti, ki so se zavedali resnobe tega trenutka in ogromnega dela, ki ga je bilo opraviti v najbližji bodočnosti. Ko je začelo izginjati prehodno stanje dejanske suverenosti pokrajinskih vlad ter je organizacija centralne državne moči dozorela tako daleč, da smo začutili njena izražanja tudi v Zagrebu in v Ljubljani, smo takoj dvignili krik in podvrgli vsak beograjski vladni sklep najostrejši kritiki.

Mimogrede bodi omenjeno, da so v nekdanji banovini ob prevratu vladale iste razmere, dasi je Hrvaška na papirju uživala mnogo večje slobodine in je tvorila skoro državo v državi. Dejansko je seveda vladala Budapešta, ki je brezobzirno disponirala z vsemi važnejšimi političnimi in gospodarskimi zadevami deželne ograde ter je med svetovno vojsko prevzela celo politično vodstvo bivše monarhije. Ko je prišlo do ujedinjenja, je bilo na Hrvaškem treba premagati še mnogo več ovir lokalopolitičnega značaja, ki imajo svoj izvor v hrvatstvu sploh, vsled česar so tamkaj razmere še danes deloma mnogo bolj nepovoljne.

Dvojno napako zdaj venomer napravljamo. V svojem kritizmu še ne moremo obseči vse velike ujedinjene domovine. Ako slišimo iz Vojvodine glas, da je Jugoslavija izvozna država za poljedelske proizvode, z ozirom na naše posebne slovenske razmere takoj ugovarjamo in trdimo malone nasprotno. Ali dejstvo je, da ži-

vimo vsled zmage antantnih armad danes v novi veliki državi, in da moramo, hočeš, nočeš, stremiti za tem, da to ujedinjenje tudi praktično izvedemo in dovršimo pravno in gospodarsko konsolidacijo države. Zato pa je treba obzorja in razumevanja tudi za prilike v drugih pokrajinah Jugoslavije. Naravnost mučno nam je, slišati in čitati venomer v mnogih naših časopisih napade na osrednjo vladu in na druge javne činitelje, ki imajo svoj izvor samo v omenjenem provincijalizmu, ker nočemo dvomiti nad patrijotizmom vseh teh člankarjev. Mnenja smo, naj le tisti sodi in obsodi, ki položaj do dna pozna, ne pa, kdorkoli je dozdej videl samo do Kolpe, če pa je dalje videl, so mu že predsodki zatemnili pogled.

Hočemo navesti samo kratek primer. Zelo pereče je v Jugoslaviji uradniško vprašanje. V Sloveniji ima vprašanje samo materijalen značaj, ali v Bosni, v Vojvodini in v Macedoniji stoji v ospredju vprašanje, kje sploh dobiti uradnike in kje dobiti usposobljene uradnike. V vzhodni Bosni nekatera politična oblastva niso zasledena niti z enim uradnikom in okrajni živinodržavnik mora opravljati službo šefa politične oblasti prve stopinje. V Macedoniji vsled pomanjkanja javne varnosti ni lahko, privabiti zadosten uradniški aparat. Ko je šlo za zvišanje uradniških plač, se je finančni minister na nekem diskusijskem večeru, potem ko je bil eksponiral vse te težave, predvsem zavaroval proti temu, da se ga smatra za nasprotnika povišanja plač, ter je prosil nujno navzoče poslance, naj mu vendar svetujejo kak izreden državni dohodek na dotiranje višjih plač. Vse te izredne težkoče moramo imeti pred očmi, ako hočemo pravično presojati dnevna vprašanja, ki nas razburjajo. Isti diletantizem opazujemo pri presoji vojaških in zunanje-političnih vprašanj. Po srbskem vojaškem službenem pravilniku mora živeti vojak med aktivnim službovanjem stalno v vojašnici ter se mu samo v izrednih primerih more dovoliti, da jo zapusti za gotov čas, pa naj ima čin ali naj bo brez njega. Za naše zapadno pojmovanje je to kruta določba, ki jo bo treba omiliti. Ali ugovarjati moramo proti temu, da gotovi krogi na ta račun sčuvajo naše fante na odpor, namesto da bi zastavili ves svoj upliv, da se ta mučni položaj odpravi. Isto velja o onih, ki v domačem časopisu v svoji naivnosti in s svojih neodgovornih piedestalov vodijo zunanjo politiko Jugoslavije, in jim pri tem niti geografska karta Jugoslavije ni znana, še manj pa razmerje moči napram našim mejašem, kar od njih tudi zahtevati ne moremo, ker je zato treba zelo mnogo, mnogo izkušenj in mnogo intencije.

Prvo svojo napako smo imenovali nepleden in deloma omejen kritizem. Drugo moramo imenovati pomanjkanje inicijative in produktivnega dela. Zdej je namreč priložnost za to. Avstrijska ustava ni bila taka, da bi ljudska volja

prišla do veljave. Tudi delo strokovnih organizacij je bilo preveč odvisno od avstrijskega birokratizma, ki je v tedanjem konstitucionalnem miljeju naši varno zavetje. Živimo v parlamentarni državi. Tudi po sedanji začasni ustavi kraljevine Srbije je zajamčeno parlamentarno načelo, ter je razdelitev moči med krono in narodnim predstavništvom taka, da vladajo stranke. Minuli so časi, ko je gotova dama na dunajskem Kolowratringu uplivala na potek državne politike in ko so v dobi vlade cesarja Karla zavladali na dvoru nekdanji cesarjevi dragonski tovariši, ki so ustanovili takozvano »dragonsko vladu«, znano vsem poučenim avstrijskim krogom. Dandanes imamo odločitev v vseh vprašanjih, ki se nas vseh tičejo, sami v rokah. Tukaj treba zastaviti z delom, dajati ministrstvom inicijative, skupne z njimi sodelovati pri zakonodajnem delu ter obenem venomer informirati parlament o gospodarskih potrebah zemlje. To je prava pot do končne konsolidacije države.

Mračne sile.

Patrijotična dolžnost nam narekuje, da izpregovorimo par besedi o pojavih, ki so se v najnovejšem času razmahnili v Sloveniji in na Hrvaškem. V beogradskih časopisih, in sicer celo v časopisih, ki zasledujejo izključno gospodarske interese ter niso v službi nobene stranke, je bilo v zadnjih tednih čitati nebroj pikrih opazk glede političnih razmer v Sloveniji. Povod k tem člankom so bili koroška nesreča in pogreb bivšega avstrijskega maršala Boroevica na Dunaju, ki se ga je udeležilo mnogo frankovskih generalov, in tudi nekdanji deželni glavar kranjski dr. Šušteršič. Ker so ti dogodki našli toliko odmeva in ostre obsodbe celo med strogo gospodarskimi krogi, smatramo za potrebno, da pojasnimo resnični položaj, in mislimo, da s tem ne stopimo iz programnega okvira, ki ga ima venomer pred očmi naš list.

»Trgovski Glasnik« v Beogradu, ki ga štejejo k najboljšim gospodarskim časopisom Jugoslavije, je pred kratkim opozoril na habzburško nevarnost ter je prostodušno ugotovil, da v mnogih pokrajinah Jugoslavije delujejo mračne sile na to, da se obnovi habzburška oblast, ko je bilo treba petletnega krvavega klanja, da je bila vržena ob tla, v veliki meri po zaslugi srbskega naroda. Ker treba je pomisliti, da je bil neposredni povod za svetovno vojsko nesramni nastop habzburške monarhije proti kraljevini Srbiji, ki pa takrat ni klonila glave. Kot je iz članka razvidno, beogradski krogi pazno zasledujejo tvodoma očrtane dogodke in si ne delajo nobenih iluzij. Z zadoščenjem pa moramo takoj pripomniti, da so odločeni, z vsemi sredstvi zatrejti vsak razruševalni pojav že v kali, in mislimo, da se jim bo to tudi brez težave posrečilo.

Z naše strani hočemo ugotoviti samo eno. Slovensko trgovstvo stoji zvesto na stališču enotne in močne

Jugoslavije, ne samo iz globokega nacionalnega prepričanja, ampak tudi, ker vidi najlepšo bodočnost baš v svoji novi domovini. Naši duhovi so bili res do pred dvema leti vklejeni v verige hlapčevstva, nazadnjaštva in srednjeveške mračnosti, ali srbski bratje nam lahko verjamejo, da je to le še zgodovina za nas, na katero z veseljem in vsaki dan bolj pozabljamo. Naravno pa je, da se človek ne more na mah otresti vseh okov preteklosti, in to bodo Srbi sami dobro razumeli, ako se malo zamislijo v naš položaj. Ob priliki naše narodne nesreče na Koroškem je ugleden srbski list napisal besedo, da smo Slovenci robske duše, ter je Slovencem za vzgled postavil srbski narod, ki se je junsko otresel turškega jarma. Priznamo, da je koroški plebiscit za nas velika narodna ključata, ki je treba, da se iz nje mnogo naučimo. Videli smo šele sedaj, da nismo doslej še imeli niti integralne slovenske politike, ampak smo poznali samo primorsko, kranjsko, štajersko in koroško politiko. Naš narodno-politični razvoj je pač še tako mlad, da ni prišlo še do obsirnejših političnih sintez. Ali k srbskemu očitku moramo pripomniti, da je pač bilo nekaj drugega ječati pod turškim jarmom kot pa v silnih germanskih kleščah. Vendar se nečemo izgovarjati, ampak se hočemo nekaj naučiti. Vidimo, in tudi v Beogradu vidijo, da je še mnogo elementov v državi, katerih patriotizem je samo pogojen ter katerim je jugoslovenstvo še nekam tuje, da celo osovraženo, ki jih koroški dogodki niso dovolj iztreznili, nasprotno so jim vcepili razne subverzivne nakane, tako da sedaj rujejo med nami ter skušajo omajati državne temelje. Na te živestne kroge mislijo beogradski časopisi, in mi smo samo veseli, da so tako točno informirani.

Zagotavljamo srbske brate, da i mi sami pazimo na to, da se ne razpase med nami grda protidržavna gonja in povsod nastopamo v tem zmislu. Verujemo v zdravo jedro našega ljudstva in smo prepričani, da ne bo naselilo tem narodnim propalcam, med katerimi je žalibog tudi precej inteligence. Slovenski trgovci, ki tvorijo znaten del naroda ter so v stalnem stiku s kmetiskim prebivalstvom, kot tudi vsi obrtniški krogi, bodo gotovo storili vse, da se preteča nevarnost odvrne. Res je, da je trgovstvo v mladi Jugoslaviji dosedaj žalibog igralo premajhno vlogo ter je centralna vlada in tudi večkrat slovenska pokrajinska vlada brskirala trgovski stan. V zadnji dveletni revolucijski dobi smo doživeli nešteto uredb osrednje vlade, ki z njimi pri vsem razumevanju za celokupne potrebe države ne moremo soglašati. Nestalnost notranje in zunanje trgovinske politike, prometna stagnacija, carinska uprava s svojim pravilnikom, zapostavljanje trgovstva v zakonodaji in upravi — ali to so stvari, ki trgovstvu še ne vzamejo vere v boljše bodočnosti na njihovih ravnih. To pa jim ne jemlje poguma, nasprotno, to jih podžiga k skupnemu delu.

To smo smatrali za potrebno, da povdarimo, da ne bo nobenega dvoma o naši dobri volji.

Kako ščitimo našo industrijo?

Pred par dnevi je izšel v »Slovincu« članek gospoda Janko Jovana pod naslovom »Zaščita industrije«. Sklicuje se na dopise v listih, da bi kazalo omejiti uvoz čevljev iz inozemstva ali vsaj uvesti kontrolo, da se ne bi uvažalo manj vredno blago. Gospod Jovan se protivi tem predlogom, češ da bi šla taka zaščita na breme konsumentov, in zaključuje svoj članek s stavki, koje naj dobesedno ponovim: »Kadar pa bode naša industrija sama toliko močna, da bode z lahkoto zadovoljila domači porabi, tedaj pa tudi od strani konsumenta ne bode več resnega pomisleka proti zaščiti industrije potom omejitve uvoza, ker takrat bode konkurenca med našimi tovarnami sama skrbela za izravnavo cen. Še enkrat

povdarjam ne le da nismo proti razvoju industrije, temveč zastaviti moramo vse sile, da se ta razvije, ker le razvita industrija bo mogla kljubovati istočasno zunanji a obenem ne oškodovati konsumenta«.

Zdi se mi, da je gospod Jovan očitno v zmoti. Doslej je imela carinska meja predvsem nalogo ščititi lastno prešibko industrijo napram tuji konkurenci. Če vzraste živa carinska meja previsoko, da se v nje zanci razpase bahata industrijska panoga, je treba mejo primerno prestriči. Vemo pa vsi, da naše točasne carinske določbe nimajo namena obdarovati industrijo z izdatno zaščito, one so v bistvu fiskalnega značaja, one so v naložen vsemu prebivalstvu. Povdarjati moram le, da industrija, ki z lahkoto zadovolji domačo potrebo in ki more istočasno kljubovati zunanji konkurenci, da taka industrija pač najmanj potrebuje zaščite. Če bomo mi čakali dotlej, potem je vsa naša simpatija in naklonjenost brez pomena. Kajti zaščito potrebuje industrija le toliko časa, dokler je prešibka, premalo razvita, da bi bila kos inozemskim konkurentom. In edino tako šibko industrijo smemo podpirati in ščititi, če vemo, da so pogoji dani za zdrav razvoj. Ščititi močno razvito industrijo, ni drugega nego napeljavati vodo v kapitalistiške mlince, ustvarjati nezdruženo monopol.

Brez dvoma piše gospod Jovan z dobrim namenom, toda njegove informacije so pomanjkljive in deloma napačne. Ne spuščam se v podrobno razpravo glede pomena in obsega slovenske industrije. Naj le popravim napačno mnenje, da je slovenska industrija sama po sebi mala in uboga, in da so vse govorice o razviti industriji Slovenije brez podlage. Slovenija je maloobljudena in vobče revna. Odstotek prebivalstva, živečega ob industrijskih poslih, je razmerno številan. Opozorjam na revno kmetijstvo dolenskih okrajev, novomeškega, črnomeljskega, kočevskega. In kdo bi trdil, da to kmetijstvo ne pride v poštev, da ni treba ozirati se na njega interese? Doba visoke konjunktore se nagiba h kraju, pravi gospod člankar, in to more le pozdravljati, saj smo prišli menda že tako daleč, da je bilo trgovskega kredita komaj dobiti, ker so banke naravno v industriji neprimerno boljše nalagale svoje kapitalije kot v trgovini. Ta trditev je tako napačna, da jo moram ovreči.

Istina je, da so morale in da morajo banke služiti industriji v kritje tekočih industrijskih izdatkov, da morajo dajati kredite za plačila na surovine, na davke, na investicije, da celo za delavske mezde. Za te kredite si vzamejo banke na obrestih in pristojbinah 11—12%, obenem pa si zagotovijo uplivi na upravo zadolženih podjetij. Banke ne vtikajo svoj denar v akcije, pač pa mnogo denarja v transakcije. Menim, da je razlika dokaj jasna. Če naši komunisti raznih tabarov govore o velikih dohodkih akcionarjev, so hote ali nehote v veliki zmoti. Kajti skoro brez izjeme so dividende, koje plačujejo naše delniške družbe, tako neznatne, da jih sme mirno odobriti tudi zagrižen in trdovraten boljševik. Ako upoštevamo notranjo vrednost industrijskih akcij, da če upoštevamo zgolj kurs, po kojem so prišle te delnice v slednjih letih ali mesecih v »slovenske roke«, tedaj spoznamo, da dajejo jedva na obrestih 1—2%! Vse kaj drugega je pač trgovina z akcijami, emitiranje novih emisij in podoben bančni posel. Naši časi so žal prenemirni, da bi denarni zavodi hoteli in smeli imobilizirati svoje denarje na dolge roke, kakor to zahtevajo industrijske investicije.

»Slovenec« članek pa gre predaleč, ko dolži naše usnarje in čevljarje, češ da so oni v sebičnih namelih in z napačnimi informacijami povzročili, da je osrednja vlada onemogočila izvoz kož male živine, kozlin in ovčin, in se je tako prizadejala velika izguba trgovcem s kožami. Članek celo izvaja, da so naši usnarji baš radi te zadeve in popravici prišli ob kredit in ugled v Beogradu. Stvar ima le drugo lice. Dejanski se je nahajala usnjarska industrija Slovenije zlasti v

prvi polovici l. 1920 v skrajno kritičnem položaju in to predvsem radi splošnega nedostatka surovih kož. Naše tvornice so bile takrat zaposlene na minimalen del njih kapacitete. V tem položaju so iskale pomoči pri osrednji vladi, osobito proti takrat veljavnim škodljivim odredbam pokrajinskih vlad ljubljanske in zagrebačke. Ker je povsem nedostajalo velikih kož, zahtevala je naša industrija zaposlitve v drobnih kožah. Osrednja vlada, ki vobče priznava industrijo le tedaj, če producira za domačo porabo ter za namene obnove Srbije, se je rada prilagodila tej inicijativi ter je obremenila drobne kože z visoko izvoznico carino. Izkazalo se je pa, da so srbski trgovci s kožami potpežljivi in vstrajni. Prohibitivna izvozna carina ni imela uspeha. Blago je pač po večini ostalo neporabljeno v deželi, a cena mu je ostala ista, tako da nikakor ni bilo mogoče nakupovati drobne kože. Ves čas, tako v mesecih juliju in avgustu, se je zahtevalo za ovčine po K 80.— od kilograma, za kozje kože pa K 144.—. Usnje izdelano iz teh kož bi prišlo tako drago, da so morale usnjarne opustiti svoje namere. Sicer pa je baš slovenska industrija pravčasno svarila vlado, naj s carino na drobne kože odneha. Ob priliki carinske konference, ki se je vršila junija t. l. v Beogradu, je beograjski »Trgovinski glasnik« z dne 30. junija t. l. v stvari poročal tako: »Na žalost videlo se je iz govora direktora industrijskega saveza iz Slovenije, gde je industrija kože najrazvijenija, da tam fabrike niso instalirane za večjo preradu kože sitne stoke i da bi ta nova instalacija zahtevala dosta vremena«. Če je vlada vstrajala na visoki carini navzlic takemu svarilu, zadeva krivda njo in ne naše usnarje.

Konečno moram še nakratko odgovoriti na očitke, koje prinaša članek gospoda Jovana proti našim čevljarjem. Ni moj namen zahtevati prepovedi uvoza čevljev iz inozemstva. Hočem zgolj ugotoviti, da imajo naše čevljarske tvornice in zadruge velike zaloge izdelane obutve ki se radi preplave našega in zlasti zagrebačkega ter beograjskega trga z inozemskim blagom ne morejo spraviti v denar. Istina je, da je padanje avstrijske krone napram našemu denarju povzročilo, da je avstrijski fabrikat nekoliko cenejši od našega, tembolj, ker številne severne tovarne vsled splošnega siromaštva dežele svojih produktov ne morejo prodati doma. Istina je nadalje, da morajo naše tvornice in zadruge ukiniti ali zelo omejiti svoje obratovanje ter odpuščati delavstvo. In istina je slednjič, da znaša kapaciteta naših čevljarskih tvornic in delavnic dnevno vsaj dvatisoč parov, tako da morajo kriti potrebe vojske v treh mesecih, dočim bi mogle devet mesecev producirati obutve za civilno prebivalstvo.

Zdi se mi napačno, da naj se mi o svoji industriji informujemo v Beogradu, ko se lahko pravilno podučimo, na licu mesta. In želim, da složno branim in pespešujemo dragoceno svojo last, slovensko industrijo. —e.

Dr. Š.

Carinske posredovalnice.

Do pred kratkim smo imeli v naši kraljevini institucijo takozvanih carinskih posredovalcev, ki so izpolnjevali komplicirane deklaracije in so za ta posel pobirali od strank pretirano visoke takse. Posebno v Brodu na Savi, v Mariboru ter v Beogradu se je razpaslo to posredovanje. Računali so ti agentje po količini došlega blaga, ter so takse v mnogih slučajih dosegle veliko višino. Trgovstvo je moralo dejansko plačevati za to posredovanje nekaj davek. Vsa javnost se je začudeno izpraševala, zakaj ne bi mogli vršiti tega posla carinski uradniki sami, ki jih je vendar država v ta namen nastavila, ter zakaj ne bi carinarnice pobirale za to delo svojega uradništva posebnih taks, iz katerih bi se mogle refundirati plače carinikov, ki pa bi vendarle preveč ne obremenjevale strank. Vsled visokih taks, ki so jih stranke plačevale posredovalcem,

je cena blaga silno rasla, a istočasno so uradniki carinarnic trumoma zapuščali državno službo ter so ustanovljali carinske posredovalnice.

To početje je že parkrat ožigosala naša gospodarska javnost, med drugim posebno ostro objektivni »Agrarmer Tagblatt«. Pod pritiskom neprestanih pritožb je ministristvo pred kratkim te svoje napol oficijelne uradnike amoviralo ter je uredbo o carinskih posredovalnicah uknilo. Carinski agentje so se sedaj obrnili na ministristvo financ s posebno vlogo, v kateri ugovarjačo proti gornjemu ukrepu. Napram ministristvu ugotavljajo, da država nima dobrih in sposobnih carinskih uradnikov in da so oni listi, ki carinski aparat vzdržujejo, da popolnoma ne opeša. H koncu pristavljajo, naj vendar država ne pahne v nesrečo nešteto rodbin, katerih hranitelji so vezani samo na ta kruh. Nam se zdi ta vloga skrajno nelogična in deloma zelo nepotentna. Zakaj so vendar zapustili državno službo? Očitno je, da carinarnice ne morejo poslovati brzo in vzorno, ako jim primanjkuje potrebnega uradniškega aparata. Ta mučni položaj so sami zakrivali s svojim izstopom iz državne službe. Predvsem naravno in dolžnost državne carinske uprave je, paziti na to, da se ne razpase paralelno z državnim carinskim poslovanjem nekaka dejanska zasebna carinska uprava, posebno dandanes, ko je vsled kaotičnih prometnih razmer in vse-splošne korupcije v posebnem javnem interesu, da se carinsko odpravljanje vrši kar najatančajše in z vsemi kavelami javne kontrole. To se nam zdi tako samopesebi umevno, da skoro ne moremo razumeti cinizma, s katerim hočejo razpuščene carinske posredovalnice utemeljevati svojo pritožbo na finančno ministristvo. Posebno depasiran pa se nam zdi apel na gmotni položaj rodbin. Mnenja smo, da imajo vsi ti gospodje dovolj priložnosti, svoje dragocene izkušnje v carinski službi vzgledno porabiti v državni službi, in prepričani smo, da bodo tudi svojim rodbinam mnogo pripomogli s tem, ako z vstrajnostjo dvignejo državno carinsko poslovanje na potrebno višino, da se bo promet carinskega blaga nemoteno razvijal, s čemur bo cena blagu sama po sebi začela padati. Pomagano bo s tem celokupnosti, njim samim ter njihovim rodbinam.

Direktni železniški promet s Čehoslovaško.

S posebno pogodbo med našo kraljevino in Čehoslovaško je ministristvo saobračaja sklenilo dne 19. septembra t. l. direktno železniško zvezo s Čehoslovaško.

Interesiranim trgovcem podajamo tiste točke tega sporazuma, ki se tičejo pošiljalca in prejemnika blaga, izpuščamo pa točke, ki se tičejo samo železniških uprav in določajo medsebojno uradno poslovanje naših, čehoslovaških in avstrijskih železnic.

Določbe, ki se tičejo strank, ki blago pošiljajo, ali prejemajo so sledeče:

1. Železniški prevoz blaga med Jugoslavijo in Čehoslovaško je popolnoma svoboden, bržko so izpolnjeni predpisi, ki veljajo v obeh državah glede uvoza, izvoza in prevoza blaga.

2. Prevoz blaga se vrši v obeh pravcih s posebnimi direktnimi vlaki, ki bodo odhajali v določenih rokih (po enkrat ali večkrat na teden) iz določenih zbiralnih stanic jedne države v določene zbiralne stanice druge države. Za Čehoslovaško sta določeni kot začasni zbiralni stanici Breclava (Lundenburg) in Češke Budjevice, za našo kraljevino pa je določena kot zbiralna stanica Maribor.

3. Prevoz blaga se vrši na podlagi »Bernske mednarodne konvencije« z dne 14. oktobra 1890, z vsemi dodatki in dopolnitvami, kakor tudi z vsemi sporazumi, ki jih je sklenil mednarodni transportni komite. Pri tem pridejo v poštev sledeče omejitve te konvencije:

a) k členu 12. Vozarino za pošiljke od odpreme stanice do avstrijsko-jugoslovenske pogranične stanice, kakor tudi vse vspremedne pristojbine

carino in stroške, ki so nastali za čas prevoza od odpreme do prvo imenovane stanice, ima plačati pošiljatelj.

Vozarino, vsporedne pristojbine, carino in stroške od te pogranične stanice do namembne stanice ima plačati prejemnik.

b) k čl. 13. Plačila v naprej in povzeta niso dopustna.

c) k čl. 15. Naknadne dispozicije pošiljalca so izključene. Dovoljen je samo nalog, s kojim se menja oseba prejemnika v isti namembni stanici.

d) k čl. 38. Deklaracija interesa (zavarovanje) za pravočasno dostavo blaga se ne dopušta.

e) k § 2. (izvršilna naredba k bernski mednarodni konvenciji). Na tovrstnem listu se ima izbrisati sklicavanje na mednarodno konvencijo. Vsa pismena sporočila na tovrstnem listu morajo biti prevedena na nemški jezik.

4. V odpremo se sprejemajo pošiljke brzovoznega in tovrstnega blaga v polnih vagonih pošiljatelj od najmanj 6.000 kg, ali pošiljke, ki zavzemal vozovni prostor.

5. Vozarina in vse vsporedne takse se računajo po lokalnih blagovnih tarifih sodelujočih železnic.

6. Železnične uprave sodelujočih držav izplačujejo odškodnino za izgubo, manko in škodo, nastalo pri pošiljatelj, odpremljenih na podlagi tega sporazuma, pooblaščenemu reklamantu v valuti dotične države. Obračun in izravnanje tako izplačanih iznosov se bo uredilo s posebnim sporazumom.

7. Z ozirom na odredbe točke 3 a) in 3 b) tega sporazuma se imajo pošiljke oddajati v odpremo brez plačila vnaprej in brez povzeta in jih je odpraviti s pomočjo plačilnih listov do naše, odnosno do avstrijske pogranične stanice, ki bo plačilne liste kartirala nazaj odpremi stanici v prvotni valuti.

Izvoz in uvoz.

Izvoz naše države. V prvi polovici tekočega leta se je izvozilo iz naše države raznega blaga v skupni vrednosti 465.086.035 dinarjev. Glavno postavko v tej svoti zavzema les, katerega se je izvozilo v vrednosti ca. 200 milijonov dinarjev. V tej postavki zavzema brezdvomno Slovenija častno mesto. Merodajnim krogom v Beogradu pa naj služi ta številka v resen opomin, da naj ne stavijo izvozu lesa najrazličnejših težkoč, ampak naj kolikor mogoče ugledajo pota, ker bode od forsiranega izvoza imela v prvi vrsti lepše dobičke država. Ostalih vrst blaga se je v glavnem izvozilo pšenice za 10 milijonov dinarjev, koruze za 21 milijonov, moke za 8 milj., fižola za 13 milj., prašičev za 14 milj., mesa v svežem stanju in predelanega za 21 in pol milj., tanina za 25 milj. dinarjev. Za mesec avgust t. l. izkazuje statistika izvoza v skupni vrednosti 65.881.222 dinarjev. V tem mesecu je prehitela vrednost izvoza pšenice ono lesa, in sicer se je izvozilo pšenice za 15 in pol milj., lesa pa za okoli 14 milj. dinarjev. To je pač pripisovati temu, da se je žito izvažalo potom šlepov po Donavi, pri eksportu lesa posebno v Trst pa so v tem mesecu vladale najrazličnejše težkoče in je bil izvoz kakih 10 dnuj sploh ustavljen.

Uvoz monopolskega blaga. Ker prihajajo v tem pogledu razna vprašanja na upravo državnih monopolov, razglašajo ista glede uvoza soli, petroleja, cigaretnega papirja ter vžigalic naslednje: 1. Uvoz soli je po plačanju monopolske takse svoboden v vse pokrajine države, razen v Srbijo, Bosno in Hercegovino. 2. Uvoz petroleja je po plačanju monopolske takse svoboden v vse pokrajine kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. 3. Uvoz cigaretnega papirja in vžigalic je v Srbijo zabranjen in se sme uvoziti samo po predloženem posebnem dovoljenju uprave državnih monopolov. V ostale pokrajine države pa se zamore do nadaljne odredbe svobodno uvažati tako cigaretne papir kakor tudi vžigalice, seveda po plačanju monopolske takse.

Narodno gospodarske zadeve.

Pošiljanje poštinih paketov v inozemstvo. Ker je stopila v moč mednarodna konvencija glede poštino-paketnih pošiljk, se zamorejo od sedaj za naprej pošiljati poštni paketi tudi iz naše države v inozemstvo. Radi carinskega postopanja s takimi paketi velja naslednje: Poštni paketi vsebine blaga domačega izvora ali takega, katerega promet je v naši državi svoboden, se zamorejo oddajati na vseh poštinih uradih naše kraljevine. Izvozne ekspedicije teh paketov zamorejo vršiti vse carinarnice v Jugoslaviji. V onih krajih, kjer se nahajajo carinarnice, morajo skrbeti za ocarinjenje paketov pošiljatelj sami, tako da oddajo pošti že zacarinjene in plombirane pakete. Carinske poštno deklaracije, katere se morajo oddati zajedno s paketom, morajo carinarnice oziarčiti s pripombo »svobodno za izvoz«. Šele ko prejme poštni urad tako opremljen paket, ga sme prevzeti v ekspedicijo. V onih krajih pa, kjer se ne nahajajo carinarnice, prevzemajo za inozemstvo določene poštno pakete krajevni poštni uradi in jih odpošljejo onemu najbližjemu poštnemu uradu, kjer se nahaja kaka carinarnica in ta urad preskrbi potem ocarinjenje paketa in plača vse carinske pristojbine, katere pa mora seveda stranka vrniti.

Likvidacija devizne centrale. Da se zamorejo posli devizne centrale, katere je itak ukinjena, kar najhitreje likvidirati, pozivlja ministrstvo financ z naredbo vse one stranke in tvrdke, katere imajo iz naslova osiguranja valute še obveznosti napram devizni centrali, da izpolnijo te obveze v roku enega meseca na ta način, da položijo osigurano tujo valuto kakor dosedaj pri državni blagajni ali v inozemstvu pri korespondentu Narodne banke ali korespondentu ministrstva financ in prejmejo izplačano protivrednost pologa v dinarjih, odnosno kronah. Ker bode proti onim, ki ne bodo v roku enega meseca svoji obvezi zadostili, ministrstvo najstrožje postopalo, opozarjamo na zgoranjo naredbo vse trgovce-izvoznike, da ne bodo imeli potem kakih neprilic ali škode.

Dohodki carine. Od pričetka tekočega leta do konca meseca oktobra so znašali v naši državi carinski dohodki 296.557.750 srebrnih dinarjev.

Promet z devizami v Avstriji se z dnem 16. t. m. uredi na ta način, da smejo od tega dne naprej trgovati z devizami samo še člani in pa komisijonari devizne centrale. Svobodni promet deviz onih držav, katerim so pripadli deli bivše avstro-ogrske monarhije, se ukine, ter se smejo te vrste posli vršiti samo na borzi. Zabranjena izvoza avstrijskih novčanic ostane tudi nadalje v moči.

Iz trgovske prakse.

Izložbena okna. Že enkrat smo v našem listu na kratko povdarili važnost izložbenega okna za vsakega trgovca. Žalibog pa dan za dnem opažamo, da posvečajo temu prevažnemu reklamnemu sredstvu le premnogi trgovci veliko premalo pažnje. Čuditi se moramo temu tembolj, ker je ravno te vrste reklama zvezana z minimalnimi stroški. Ako gre človek po ulicah in premotriva s kritičnim očesom te in one izložbe, zapazi z lahkoto stvari, katere bi se ne smele v takem oknu nikakor videti. Tukaj po policah na prst debel prah, tam so zopet pokrite vse izložbene stvari z debelo plastjo prahu, v tretjem oknu skrajna neokusnost aranžmaja izložbe, pri četrtem oknu pa hodimo mimo mesece in mesece, da, včasih celo leto in vidimo nepretrgoma razložene vedno iste stvari brez najmanje spremembe. To bi ne smelo nikakor biti. Naj vsak trgovec vsaj tedensko enkrat premotri svojo izložbo raz stališča kupca in razodel bode marsikak nedostatek, ki se zamore z lahkoto in takoj odstraniti. Da ne more biti za kupca trgovina, katere izložbena okna in razloženi predmeti so na debelo pokriti s prahom, vabljliva, je popolnoma ob sebi umevno. Človek je pač vajen soditi največ stvari po zunanosti. Ako se mu ta ali ona trgovina že zunaj na ta način prezen-

tira, šel bode raje mimo nje in poiskal si trgovino, katera ga že s svojim zunanijm redom in čistostjo vabi k nakupu. Približuje se mesec, v katerem kdor le more kupi svojem kako malo darilce. Kljub draginji tudi letos gotovo ne bodo izostala Miklavževa, božična in novoletna darila. V negotovosti, kaj bi kupili, da ne bi bilo predrago in vendar praktično, hodijo ljudje od izložbe do izložbe. V takem trenutku jim je ista najbolji svetovalec. Zatoraj trgovci, ne moremo zadosti povdarjati, posvečajte skrajno pažnjo svojim izložbam. Iste morajo vedno biti čiste, lične, okusne, razloženih naj bode vedno zadostno število predmetov, da ne bodejo izložbena okna preenolična ter zamenjajte predmete v izložbah če ne tedensko pa vsaj štirinajstnevno.

Razno.

Nabava vojnega ministrstva Ekonomsko odelenje vojnega in mornariškega ministrstva v Beogradu razpisuje za dne 10. decembra t. l. ob 9. uri dopolodne pismeno ofertalno licitacijo za nabavo vojski 1.000.000 kg navadnega riža, 700.000 kg navadne kave v zrnju, 500.000 kg sočivja in 20.000 kg navadnega čaja. Zainteresovani morajo predložiti svoje ponudbe, ki morajo biti kolehovane z 10-dinarskim kolekom, v zapečateni kuverti. Kavcija znaša 10%. Ponudbe izpod količine 20.000 kg ne pridejo v poštev.

Telegrafske zveze Z dnem 3. t. m. vspostavile so se direktne brzovojne zveze med Beogradom, Zagrebom, Trstom, Dunajem, Prago, Budimpešto, Monakovem, Parizom, Hamburgom, Draždanih, Lipskem, Bšrlinom in Varšavo.

Ustavev izvoza premoga iz Angleske. Radi štrajka rudarjev, ki je izbruhnil pred nekaj tedni na Angleskem, bila je vlada prisiljena ukiniti vsak izvoz. Ker je štrajk ponehal, se je tudi izvoz premoga na novo dovolil.

Ponarjalci denarja v Budimpešti so prišli na sled ponarejalcem naših novčanic. Ob aretaciji krivcev so zaplenile oblasti zajedno za 5 milijonov ponarejenih dinarjev.

Pogodba s Česoslovaško. Že v 12. številki našega lista smo omenili da se je sklenila med našo in Česoslovaško državo trgovska pogodba in smo na kratko omenili nekaj vrst blaga, katerega si obe državi medsebojno po pogodbi dobavljate. Da bodo naši trgovci izvozniki informirani, katero blago in v katerih količinah se sme sploh na to pogodbo izvažati, podajemo v naslednjem vse tozadevne postavke: pšenice ali pšenične moke 15.000 vagonov, ako pa določi naša država še nadajjni kontingent v izvoz, potem se dovoli Česoslovaški še novih 3000 vagonov, masti 300 vagonov, slanina 100 vagonov, suhega mesa 100 vagonov, železne rude 10.000 vagonov, manganove rude 600 vagonov, svinca 250 vagonov, obročnega železa 15 vagonov, žice po potrebi, konoplje do 500 vagonov, jančjih in kozjih kož 15 vagonov, rogov, odpadkov, črev in sličnega 20 vagonov, tanina do 500 vagonov, kristalne sode 200 vagonov, špirta 300 vagonov, orehovega in lipovega lesa po potrebi.

Čehoslovaška je prepovedala izvoz sveč ter istodobno povišala izvozno takso na pivo od 12 stopinj s 50 čs. kronami ter od 8 stopinj s 30 čs. K.

Posledice vojne. Blagostanje posameznih držav se je vedno presojalo v prvi vrsti po njihovih trgovskih bilancah. Kako »blagostanje« pa je prinesla petletna vojna Evropi napram prekomorskim državam je razvidno iz naslednjega: Trgovska bilanca Združenih držav severoamerikanskih izkazuje za leto 1919 aktivno 4 milijard dolarjev, Kanada, Argentinija, Brazilija, južna Afrika in Avstralija pa izkazujejo vsaka po 200 do 300 milijonov dolarjev aktiv. Tem ogromnim številkam nasproti stoji Evropa, ki izkazuje za isto leto v trgovski bilanci za 5 milijard dolarjev pasiv. Ako ne bodo priskočile prekomorske države na pomoč Evropi je sanacija v doglednem času popolnoma izključena.

Gospodarska konferenca. Početkom decembra nameravajo sklicati dr-

žave Jugoslavija, Česoslovaška, Poljska, Nemčija, Avstrija, Rumunska, Madžarska in Italija gospodarsko konferenco v Bratislavi. Na tej konferenci bi se naj razpravljalo o vprašanjih uvoza in izvoza, carinskih tarifov, davkov, o ureditvi cen blaga za domačo potrebo in onega za izvoz, o denarnih vprašanjih, čekih, železnicah, pošti, brzovojni in telefonu in o prevozu blaga. Konferenca se udeležijo po zastopnikih tudi Amerika, Angleska in Francija, vendar samo z posvetovalnim glasom.

Zunajna trgovina Avstrije izkazuje za drugo polovico leta 1919 uvoza ca. 21 milijonov izvoza pa 5 milijonov meterskih stotov, Statistika je torej sestavljena samo po težah in ne po vrednostih. Od uvozne čtevilke pripada ena četrtina, okoli 5 milj. meterskih stotov na živež, 12 milj. meterskih stotov pa na premog in koks. Naša država je udeležena na uvozu s 653.000 meterskimi centi. Izvozilo pa se je iz Avstrije največ v Italijo in sicer za en milijon in pol meterskih centov blaga, v našo državo pa 172.000 m. centov.

Nacionalizacija »Dunava«. Hrvatski časopisi prinašajo vesti, da se je nacionalizirala zagrebška podružnica dunajske zavarovane družbe »Dunav«. Podružnica si je nadela naslov »Dunav II, narodno dioničko osiguravajoče društvo u Zagrebu«. Imenovano časopisje prinaša o tej nacionalizaciji, kakor svoječasnno o oni »Assicurazioni Generali« ostre komentare, češ, da se pri zavodu ni drugega spremenilo kakor ime. Listi predbacivajo tudi finančnim krogom popolno brezbriznost napram prevažnemu narodno-gospodarskemu vprašanju zavarovalnic, katere bodo, kakor vse kaže, ostale slej ko prej domena tujega kapitala.

Trgovski stiki s Švico. Dne 10. t. m. so se pričeli v Beogradu pri ministrstvu za trgovino in industrijo pregovori radi sklepa trgovske pogodbe med našo državo in Švico.

Nabava sladkorja. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je pričelo z izdajanjem kuponov raznim ustanovam in korporacijam, na podlagi kojih si bodo zamogle iste nabaviti sladkor v državnih sladkornih tovarnah. Cena za kg znaša 14 dinarjev od katerih pripada 12 din. tvornici, 2 din. pa državi kot monopolna taksa.

Ponarejene lire. Časopisi prinašajo vesti, da se je v zadnjem času utihotapilo v našo državo veliko število ponarejenih bankovcev po 50 lir. Italija je bila že v mirnem času država, kjer je falzifikacija bankovcev bujno cvetela. Svetujemo vsakomur, kdor ima s tem denarjem opravila, da naj bo skrajno previden.

Tihotapljanje z valutami. Kljub vsem mogočim odredbam tihotapstvo z valutami še vedno bujno cvete. Ker tudi carinarnice niso bile kos uspešnemu izsledovanju te vrste tihotapcev, je finančno ministrstvo določilo posebnega uradnika, kateri pregleduje potnike po železnicah. Temu organu se je najkrajnem času posrečilo izslediti dva tihotapca, od katerih je skušal prvi spraviti 36.000, drugi pa 16.000 dolarjev preko naše meje. Denar se je seveda zaplenil.

Promet s Trstom. Glasom podatkov tržaške trgovske zbornice se je izvorilo iz naše države v Trst 445.485 met. centov raznega blaga od tega samo lesa 410.002 met. cent. Nasprotno pa se je iz Trsta uvozilo k nam 152.944 met. centov. premoga, 31.095 q kemičnih produktov, 28.261 q južnega sadja, 21.767 manufakture ter 14.857 q sladkorja. Ker pa v teh postavkah manjka ono blago, ki se je uvozilo v našo državo potom avtomobilov, kar velja posebno za manufakturno robo, je faktični uvoz večji kakor izkazujejo to podatki zbornice.

Padanje cen svinčenih in aluminijastih fabrikatov, ter železa. Pred nedavnim časom je znižala Nemčija ceno svinčenih fabrikatov za 90 mark, koncem oktobra pa jih je zopet povišala za 5 mark, tako da znaša danes temeljna cena teh fabrikatov pri odjemu 50 ton 935 mark za 100 kg. Eksportne cene vilic, nožev in žlic iz aluminija za Balkan je znižala Nemčija za 10%. Česoslovaške tvornice v Vitkovicah pa so določile svojim pro-

izvodom nove, ugodneje cene ter stane sedaj surovo železo l. 295, surovo železo III. 293, martinsko surovo 295, ter hematit 320 čs. kron za 100 kg.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva „MERKUR“ v Ljubljani.

Sprejme se: 3 knjigovodje, 2 korešpondenti, 0 poslovodje, 0 skladiščnik, 3 pomočniki mešane stroke, 2 pomočnika železne stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke 12 kontoristinj, 3 blagajničarke, 7 prodajalk, 3 učenci, in 0 učenk. — Službe išče: 4 kontoristi, 2 poslovodja, 4 potniki, 15 skladiščnikov, 21 pomočnikov mešane stroke, 6 pomočnikov železniške stroke, 15 pomočnikov manufakturne stroke, 17 pomočnikov špecerijske stroke, 0 pomočnika modne in galanterijske stroke, 25 kontoristinj, 16 blagajničark, 27 prodajalk, 4 učenci in 4 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce, člane društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osobja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala ustreči željam kar najnatančneje.

Tržna poročila.

Cene živini na Hrvaškem in v Slavoniji. Plačujejo se povprečno naslednje cene: za vole od K 12— do 16— žive vage, za krave K 12 do 14, za teleta K 14 do 18, za ovce K 14 do 24, za koze K 12 do 16, za svinje K 30 in za pitane svinje K 32 do 38.

Cene poljskim pridelkom. Vinokovci: Pšenica 930—935, oves 300, stara, zdrava koruza 380—400, nova koruza iste cene kot stara, beli fižol 650— do 660.

Osjek: Pšenica 935—940, oves 300, stara, zdrava koruza 400, nova koruza 380, beli fižol 660, moka št. 0 14'50, krušna moka 12'50.

Sombor: Pšenica 920—840, oves 250—270, fižol 620—640.

Subotica: Pšenica 850—870, rž 600—650, ječmen 380—420, oves 220 do 230, stara koruza 200—280, fižol 400, bela moka K 14—, krušna K 11—, krompir 160.

Zemun: Pšenica 930—935, oves 260—270, koruza 380—390.

Na debelo.

Fr. Zebal

Rudnik—Ljubljana
Dolenjska cesta.

Telefon interurban št. 430.

Priporočam po najnižjih cenah:

SLADKOR v kockah in kristal,
RIŽ, SOL, MILO, SVEČE,
PETROLEJ beli, VŽIGALICE
itd. itd.

Kupujem po najvišjih dnevnih
cenah in v vsaki množini

fižol. Zahtevajte ponudbe!

82, 15—9

Pozor! Pozor!
Trgovci, zadruga, peki!

Dunajski kvas kupite najboljši in najcenejši pri
IVAN ROY, Maribor
Prodajalec dunajskega kvasa.

Pošilja po pošti in brzoovozno.

114, x—2

KASTELIC IN DRUG

Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6/l.
115, 10—2

Oprava za pisarne

registrature, pisalne mize, fotelji
v lepi izbori.

Vabimo na ogled!

8, 20—10

DROGERIJA
PARFUMERIJA
I.C. KOTAR
LJUBLJANA
WOLFOVA UL. 3.

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in
okovje, cement, traverze,
ploščevino in sploh želez-
nilno, naj se obrne zaupno
na trdko

Zalta & Žilič

trgovina na drobno in
debelo 97, 3—3

v Ljubljani

Gospodsvetska cesta 10
(Marije Terexija cesta.)

Anton Erker

Slomškova ulica 11 Ljubljana Restjeva cesta 20

Največja zaloga

cigaretnega papirja in stročni, pisem-
skega papirja, črnila, rudečila, kreme za
čevlje, čevljarske smole, apreture za
usnje, olja za šivalne stroje, toaletnega
mlija ter drugega blaga. — Na debelo!

113, 10—2

Foto-

manufaktura

75, 10—7

Na debelo!

Na drobno!

Veletrgovina z železnino

Breznik & Fritsch

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1

priporoča svojo izredno bo-
gato zalogo različnega želez-
nega blaga po nizkih cenah!

Točna in solidna postrežba!

Na debelo! 89, 20—4 Na drobno!

TONE MALGAJ

stavbeni, pohištveni pleskar
in ličar 16, 52—8

LJUBLJANA, Koidovrska ulica 6.

Zajamčeno predvojno blago
za portale in prodajalne.

Na debelo. Na drobno.

Leopold Pevalek

Ljubljana - Židovska ulica 4.

Trgovina s papirjem. Šolske
potrebščine. Razglednice.

106, 52—6

Na debelo. Na drobno.

J. KOPAČ, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90.

Priporoča voščene sveče, zvitke,
sveče za lišno rabo in kadilo.

Kupuje 60, 20—13

čebelni vosek, suhe satine, kap-
ljine po najvišji dnevni ceni.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 111, 5—2

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tucev pod Šmarno goro pri Ljubljani.

LENASI & GERKMAN

Ljubljana

Stritarjeva ul. 4 — Lingarjeva ul. 2

Trgovina s suknenim, modnim
in manufakturnim blagom.

Na debelo. 61, 20—15 Na drobno.

Na drobno. Priporočam: Na debelo.

vse vrste uradne potrebščine
vse vrste šolske potrebščine
vse vrste pap. pis. trg. barvasti
vse vrste umetne razglednice
vse vrste trg. in urad. ovitke
vse vrste cigaretnega papirja
vse vrste svinčnike in grifelne
kamnite šolske tablice št. 2—3.
vse vrste zvezkov od 8—80 listov
vse vrste pis. mape in po 100/100
risalni pap. risanke, peresa, kveda
trg. knjige, kop. knjige, radirke
vse vrste trakove za pis. stroje
na debelo in drobno. 107 4

JOS. OMERSA

Ljubljana, Dunajska cesta 61.

M. TREBAR

Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Fr. Brumat

Ljubljana

Mestni trg št. 25, I. nadstr.
Manufaktura in tkanine.

!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52—1

Franc Klinar

konces. spedijsko podjetje in carinska
agentura na JESENICAH (Gorenjsko)

se priporoča za vsakovrstne reeks-
pedicije, ocarinjenje itd. pod naj-
xxxxx ugodnejšimi pogoji. xxxxxx
119—1

Trgovska korespondenca.

Trgovce in trgovske sotrudi-
nike opozarjamo, da je slov.
trg. društvo »Merkur« izdalo
v ponatisu trgovsko strokovno
knjigo »Kleibel-Volc: Trgov-
ska korespondenca«. Cena
vezani knjigi je K 46— in
K 250 poštovina. Denar je
vposlati v naprej. Naroča se
pri slovenskem trg. društvu
»Merkur«

v Ljubljani, Gradišče 17/l.

116—1

Zveza slovenskih trgovcev v Celju

nudi po skrajno nizkih dnevnih cenah
in sicer: sladkor, sol, petrolej, vžigalice
navadne in Ciril Metodove. Naročila
naj se naslovijo direkto na »Zvezo«.

Telefon št. 135. Brzojavi: Kreditno blago.
5 b), 25—8

Oglasi

v »Trgovskem Listu« imajo največji
uspeh.

Veletrgovina s špecerijo in deželniimi
ter gozdniimi pridelki

ANT. KOLENC, CELJE

Kralja Petra cesta št. 22.

46, 20—11

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzjavni naslov: Spedbalkan.

6, 52-15

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zaccarinjenja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvnimi vozovi na vse strani. Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s ticom Južne železnice. - - Carinska agentura javnih skladišč.

== Največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji. ==

Vsem trgovskim tvrdkam,
družbam in korporacijam
se priporoča za vse vrste
tiskovin**TISKARNA „SAVA“**
v Kranju.

86, 15-7

67, 50-12

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG ST. 10.Uvoz in prodaja vsako-
vrstnega inozemskega
manufakturnega blaga
in pleenin.

Na debelo in drobno.

Ant. Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-15

**Jadranska montanska
družba, d. z. o. z. Ljubljana**

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavni „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo

Vse vrste
kovin, rudnin
in kemikalij ter vse
industrijske izdelke, spa-
dajoče v rudarsko, fužinarsko in
kemijsko stroko. 65, 26-15Kartonažna tovarna
in papirna industrija**I. Bonač sin, Ljubljana**

izdeluje in oferira: 112

Embalaže za čaj.

Impregnirane doze za
oljnate barve od 1/8—1 1/2 kg.Lekarniške kapselne
za praške. — Vrečice za lekarno,
kavo, specialitete.Krožnike iz lepenke
za slaščičarje in delikatese.

Kartonaže vsake vrste.

Ia. rujavo lepenko (Lederdeckel).
v vseh debelostih in vsaki množini.

Vzorci in oferti na razpolago

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta šte. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih

cenah. 23, 52-15

17, 24-15

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

priporoča svojo zalogo

železnine, poljedelskih

strojev in železnih

blagajn na debelo.

Priporoča se veletgovina

Fran Derenda, Ljubljana

105, 20-6

Emonska cesta 8.

Brzjavni: Derenda Ljubljana. — — Telefon interurban šte. 313.

Podružnica: DUNAJ II., Obere Donaustrasse šte. 105.

Zastopstva: ZAGREB, ZEMUN, SARAJEVO.

Glavna zastopstva svetovnih čehoslovaških tovarn.

Sukno, hlačevina, podloga. - En gros.

Konfekcija v bogati izberi, od najfinejšega do
najpriprostejšega kroja in izdelave.**Anton Tonejc in drug**

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim,
špecerijskim blagom in
deželnimi pridelki na debelo.

Brzjavni: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.

Tekoči račun pri ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — — IZVOZ.

IZVOZ JAJC. Veletgovina manu-
fakturnega blaga**Hedžet & Koritnik**

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75.

11, 50-15

Dobiva ponajveč iz An-
glije v velikih množinah
raznovrstno volneno,
modno in perilno blago.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

STRITARJEVA ULICA 2

Obrestuje vloge v tekočem računu in na knjižice najugodnejše ter plačuje sama rentni davek.

Kupuje in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. Eskontuje in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta.

Sprejema vsa borzna naročila na tu- in inozemske borze in jih vnovčuje najugodnejše.

Daje vsakovrstne predujme na blago, efekte itd.

Dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Daje informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Delniška glavica 50,000.000 K.

•••

Rezervni zakladi okrog 45,000.000 K.

•••

Brzovjavni naslov: Banka, Ljubljana. - Telefon 261 in 413.

•••

Račun čekovnega urada v Ljubljani št. 10.509.

•••

Podružnice:

Split, Celovec, Sarajevo, Trst, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje in Ptuj. 78, 4-3

IVAN JELAČIN

Ljubljana
veletrgovina
s špecerijskim in
kolonijalnim
blagom.
Točna in solidna
postrežba!

2, 50-14

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. — Rezerve okrog 6,000.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: devize, valute, efekte itd.

Eskontira: menice, terjatve, fakture.

Daje: kredite in predujme na blago, efekte itd.

Izdaja: akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Pospešuje: trgovino, industrijo ter uvoz in IZVOZ.

Brzovjavni naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.
50, 20-11

Špecerijska in delikatesna trgovina na debelo

T. Mencinger

Ljubljana

Resljeva cesta št. 3. — Sv. Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam, likerjev; mineralnih vod.

13, 20-15

Vsak trgovec

doseže povoljen uspeh in lep dobiček pri prodaji

pravega kranjskega

lanenega firneža.

Razpošiljamo od 15 kg naprej v poljubnih količinah po najnižji tovarniški ceni. Strokovnjaki so priznali našo kakovost kot najboljšo!

HROVAT & KOMP.

Ljubljana.

Semena za preprodajalce priporoča

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA.

Kupujemo deteljno, repno, korenjevo in travno seme, suhe gobe ter vse v našo stroko spadajoče predmete.

14, 20-14

I. C. MAYER
LJUBLJANA
STRITARJEVA ULICA

MANUFAKTURA

62, 10-9

ENGROS

ENDETAIL

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti.

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizra. lijeve steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-12

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno vrejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

